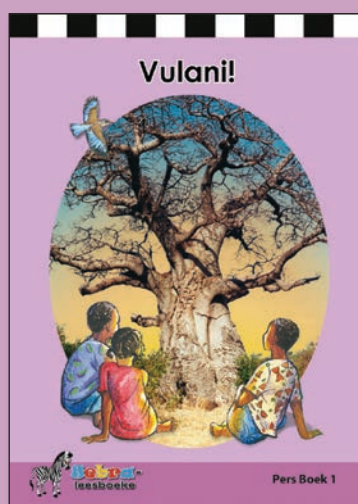

Sebra-leesboeke

Pers-reeks

Aktiwiteite

Shuter & Shooter

PIETERMARITZBURG • JOHANNESBURG • OOS-LONDEN • KAAPSTAD

Die outeurs en uitgewer erken met dankbaarheid verlof om kopieregmateriaal in hierdie werkvelle te gebruik.
Alle redelike pogings is aangewend om kopiereghouers op te spoor. Die uitgewers verneem graag van inligting wat hulle in staat sal stel om enige weglatings of regstellings in hieropvolgende oplae reg te stel.

Shuter & Shooter Uitgewers (Edms.) Bpk.
Shuters House, CB Downesweg 110, Pietermaritzburg 3201, KwaZulu-Natal, Suid-Afrika
Posbus 61, Mkondeni 3212, KwaZulu-Natal, Suid-Afrika

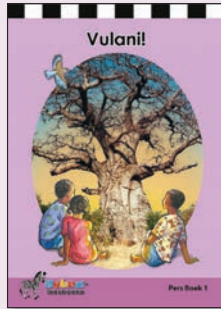
Kopiereg © Shuter & Shooter Uitgewers (Edms.) Bpk. 2019

Eerste uitgawe 2019

TM2001337

THIS IS AN AFRIKAANS ACTIVITY BOOK

Pers-reeks

Inhoud	Datum voltooi
Vulani!	
Aktiwiteit 1	
Aktiwiteit 2	
Aktiwiteit 3	
Aktiwiteit 4	
Visse, vere en 'n fabel	
Aktiwiteit 1	
Aktiwiteit 2	
Aktiwiteit 3	
Aktiwiteit 4	
Wens op 'n seester	
Aktiwiteit 1	
Aktiwiteit 2	
Aktiwiteit 3	
Ag nee, mnr. Uzzil!	
Aktiwiteit 1	
Aktiwiteit 2	
Aktiwiteit 3	
Aktiwiteit 4	
Interessante seremonies en feeste	
Aktiwiteit 1	
Aktiwiteit 2	
Aktiwiteit 3	
Aktiwiteit 4	

Werk in groepe

Ons omgewing

Jy sal die volgende nodig hê:

'n A4- of A3-bladsy

Gekleurde karton

Gom 'n Skêr Kryte

- Werk in groepe van vier.
- Elke groep moet 'n boom teken.
- Teken groen blare, vrugte en blomme aan die een kant van die boom en kaal takke, droë takke en 'n paar geel blare aan die ander kant van die boom.
- Maak die volgende opskrifte en plak een aan die linkerkant en een aan die regterkant van jou bladsy.

Voordele van omgewingsbewaring

Nadele van verwaarloosing van die omgewing

- Twee persone kies om met die een opskrif te werk en die ander twee werk met die tweede opskrif.
- Gebruik verskillende kleure karton en sny dit in stroke. Dink aan die moontlikhede by die twee opskrifte op jou bladsy en skryf die moontlikhede op die stroke neer.
- Plak elke strook aan 'n tak vas.
- Plak die boom in die klas op wanneer dit klaar is. Daarna kan elke groep 'n beurt kry om hul argumente aan te bied.

Skryf 'n paragraaf

Lees die storie van Vulani sorgvuldig deur.

1. Skryf 'n paragraaf oor hoe die Khoisan-mens 'n vuur aangesteek het.
2. Skryf 'n paragraaf waarin jy verduidelik hoe tegnologie verander het en watter uitwerking dit op ons lewens gehad het.

Doen navorsing

Feite-lêer

Lees die inligting oor die “Boom van die Lewe” en skep 'n feite-lêer oor die kremetartboom.

As 'n uitbreidingsaktiwiteit kan die klas navorsing oor ander inheemse bome doen en dit in 'n feite-lêer neerskryf.

Die kremetartboom

Omtrek van
ongeveer 34 m

Vrot van die
binnekant af

Gebruik: om klere
en tou te maak

Toets hoe goed jy die storie verstaan

Begripstoets

Lees die storie “Soete Mamma” en beantwoord die volgende vrae.

1. Gee bewyse uit die storie dat die Xhu! se mense 'n ernstige droogte beleef het.
2. Wat het Xhu! vir haar gesin probeer doen?
3. Waarom was Xhu! nie geïnteresseerd in die heuningvoël nie?
4. Wat het die voëltjie vir Xhu! probeer wys?
5. Verduidelik hoe Kothi! die bye uit die korf gekry het.
6. Die storie illustreer dat die Xhu! se mense en die diere in harmonie geleef het. Soek bewyse uit die storie wat dit illustreer.

Navorsingsaktiwiteit

'n Eland-fees was vir die jagter-versamelaars baie belangrik. Gebruik jou biblioteek om inligting te kry oor hoe die eland gejag, geslag en gebruik is.

Visse, vere en 'n fabel

Werk met woorde

Nadat jy die storie gelees het, moet jy die opskrifte hieronder gebruik om die golwe met woorde te vul wat verband hou met die opskrif.

Vul die golwe met die woorde.

Teken 'n prent onder elke woord om dit te illustreer.

Golf 1:

Seediere

*bv. walvisse***Golf 2:**

Aktiwiteite op/in die see

*bv. hengel***Golf 3:**

Seevervoer

*bv. bote***Golf 4:**

Seeplante

bv. eendemossels

Kreatiewe skryfwerk en rolspel

Dialoog

Kyk na die prente op bladsy 8 en 9 en skryf 'n dialoog wat uitbeeld wat in die storie gebeur. Wanneer die dialoog klaar geskryf is, kan elke persoon 'n rol gegee word om die dialoog te rolspeel.

Onthou om die karakters se name neer te skryf en om 'n paar toneelaanwysings te gee. Volg die voorbeeld wat hieronder gegee word.

Tannie Anna: *(met 'n breë glimlag en 'n sug van verligting)*
Dankie, Here, hulle is veilig.

Jan: *(moeg en bibberend)* Hallo, Mamma, ek is so bly om terug by die huis te wees.

Speel met taal

Woordraaisel

Die voëls moet vir hulle 'n koning kry. Hulle moet al die voëls nooi wat in die woordraaisel hieronder verdwaal is.

Soek die voëls in die woordraaisel.

v	e	w	e	w	e	r	k
p	a	p	e	g	a	a	i
l	f	l	a	m	i	n	k
l	e	w	e	r	i	k	s
r	a	a	s	v	o	e	l
v	i	n	k	v	a	l	k
v	a	r	e	n	d	i	s
s	w	a	w	e	l	e	i

Gee duidelike instruksies

Visvang

Jy moet 'n jong kind leer om vis te vang.

Maak 'n lys van alles wat jy nodig sal hê.

Skryf die instruksies wat gevolg moet word in die regte volgorde neer.

Teken 'n prentjie na elke instruksie sodat dit maklik is om die instruksies te volg.

Ontwerp 'n wapen

Die storie “Wens op 'n seester” illustreer die waarde van vriendskap.

Thabisa vind 'n ware vriendin in Ayize. Help vir Thabisa om 'n vriendskapswapen met 'n boodskap te ontwerp as teken van haar waardering vir die vriendskap wat hulle deel.

Speel met taal

Helende hande

Reik 'n hand van vriendskap uit.

Teken twee hande of kry 'n prent van twee hande.

Skryf woorde wat seermaak op die linkerhand neer en woorde wat heel (gesond maak) op die regterhand.

Hoe goed ken jy jou maat?

Spanspeletjieprogram

Jy gaan die volgende nodig hê.

'n Stel vrae

'n Gasheer of gasvrou vir die spanspeletjieprogram

Twee deelnemers per keer

Spanspeletjieprogram: Hoe goed ken jy jou maat?

Kies 'n klasmaat wat jou vriend of vriendin is en gesels met mekaar om uit te vind waarvan die ander een hou, nie hou nie, wat die ander een se gunsteling-kos, -boeke, -kleure is, watter troeteldiere hulle het, hoeveel mense in hulle gesin is, ensovoorts.

Die gasheer of gasvrou verduidelik die reëls van die speletjie soos volg:

Reëls:

- Jy sal 20 vrae oor jou maat moet beantwoord.
- Jy sal 10 sekondes kry om die vrae te beantwoord.
- Indien jy drie agtereenvolgende vrae verkeerd beantwoord, word jy uit die speletjie geskakel.
- Die span met die meeste korrekte antwoorde wen.

Werk met taal

Sinne

In die blokke hieronder sal jy die begin, middel en slot van sinne kry.

Kies die regte sinsdele om betekenisvolle sinne te maak.

Pas die regte onderwerpe, werkwoorde, en voorwerpe (of uitbreiding van die gesegde) bymekaar om betekenisvolle sinne te maak.

Kyk hoeveel sinne jy kan maak.

Skryf die dele van die sinne in die onderskeie kolomme op die volgende bladsy.

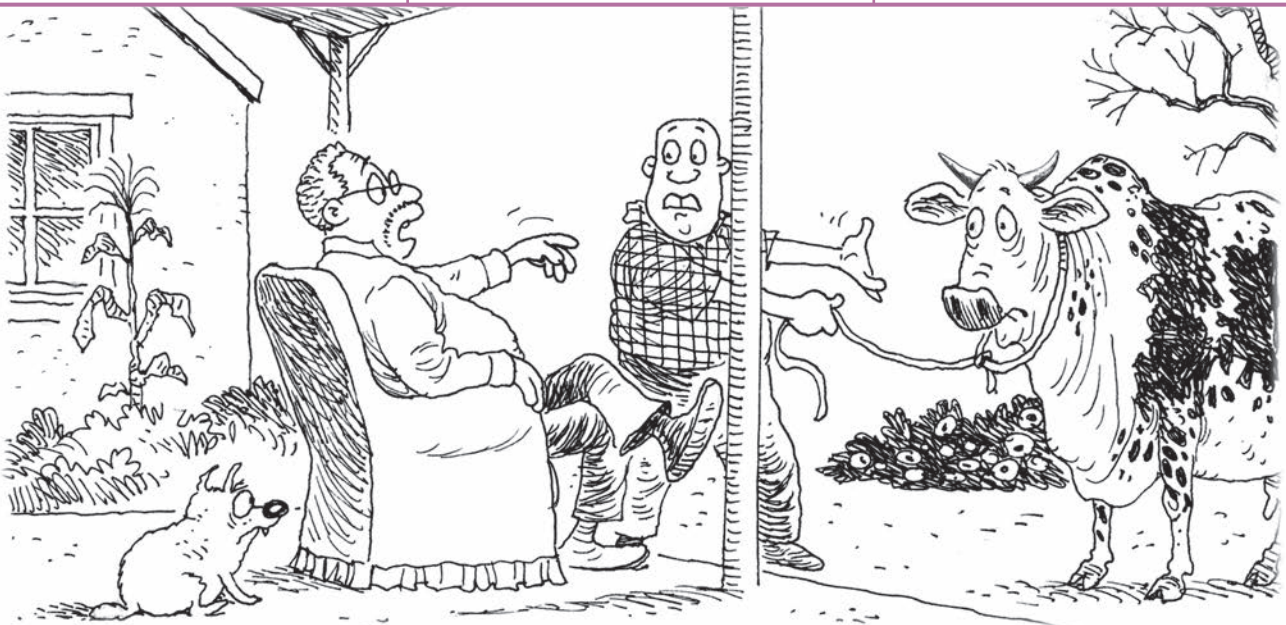
Mnr. Uzzi	kla	om vergoed te word vir die skade aan sy kar.
Dr. Howna	wei	as 'n goeie onderhandelaar.
Koeie	slaan	sy pasiënte.
Mnr. Prodos	was	ons van suiwelprodukte.
Die koei		onverantwoordelik.
	voorsien	in die veld.
Alle diere	help	
Die motoreienaar	eis	dat die koei haar tuin vernietig.
Mev. Uzzi	het bekend-gestaan	om beskerm te word.
Die buurvrou	verdien	mnr. Uzzi met 'n pan.

Ag nee, mnr. Uzzi!

Vervolg ➡

Begin	Middel (werkwoord of gesegde)	Uitbreiding

Oefen taalstrukture

Basisvorme, voorvoegsels en agtervoegsels

Skryf woorde wat uit die basisvorm in die eerste kolom gevorm kan word in die voor- en agtervoegsel-kolom neer.

Basisvorm (stam): woord waaruit ander woorde gevorm kan word	Voorvoegsel (premorfeem): 'n lettergreep word voor aan die woord gevoeg <i>Byvoorbeeld: on,- mis-, ver-</i>	Agtervoegsel (postmorfeem): 'n lettergreep word agter aan die woord gevoeg <i>Byvoorbeeld: -heid, -skap, -ing</i>
veilig		
verantwoordelik		
vriendelik		
beleef		
eerlik		
waar		
handel		
brand		
dek		
moedig		

Gebruik kritiese denke

Regte en verantwoordelikhede

- Wat is 'n reg?
- Wat is 'n verantwoordelikheid?
- Stel 'n tabel op met regte en verantwoordelikhede om mnr. Uzzi te help om sy lewe te organiseer.
- Kyk na die lys regte hieronder en skryf die verantwoordelikheid wat saam met elke reg gaan langsaan neer.

Regte	Verantwoordelikhede
Ek mag 'n troeteldier hê.	
Ek is geregtig op 'n werk.	
Ek mag nie uitgebuit word nie.	
Ek moet 'n bestaanbare loon verdien.	
Ek is geregtig op privaatheid in my eie huis.	

Brei jou woordeskat uit

A Woordeskat

Woordeskatuitbreiding: Anagramme

'n **Anagram** is 'n woord wat gevorm word deur die letters van 'n ander woord in 'n ander volgorde te rangskik.

Verander die volgende woorde in skuinsdruk. Gebruik die leidrade wat gegee word. Byvoorbeeld:

1. As mnr Uzzi optree, kan hy die *aksie* vinnig afhandel. **sakie**
2. Die koei loop oor die boer se *agterhek* grond.
3. Mev. Uzzi lê nie heeldag op haar *asof* nie.
4. Mev. Uzzi voeg *asyn* by haar beskuitdeeg.
5. Mnr. Uzzi *balkie* gereeld met sy buurman.

B Kies 'n woord uit die volgende lys om die onderstaande sinne te voltooi.

gekwets gekwes rante rande vier fier bros broos

1. Mev. Uzzi se beskuit is baie _____ en verkrummel maklik.
2. Mnr. Uzzi het _____ mense kwaad gemaak, maar hy loop steeds _____ en regop.
3. Mnr. Uzzi weet dit gaan baie _____ kos om die motor reg te maak.
4. Mnr. Uzzi se gevoelens is _____ deur mnr. Prodos se woorde.

Vervolg ➡

C Byvoeglike naamwoorde

Byvoeglike naamwoorde word gebruik om mense en dinge op 'n interessante manier te beskryf.

Kies twee karakters uit die storie en skryf ten minste ses byvoeglike naamwoorde in die kassies om elkeen te beskryf.

Moenie byvoeglike naamwoorde herhaal nie.

Gebruik die byvoeglike naamwoorde en skryf nou 'n paragraaf om elke persoon te beskryf.

Karakter: Mnr. Prodos

B.nwe.: wys, kalm

Karakter:

B.nwe.:

Werk met woorde

Woordeskaf

A Skryf elkeen van die volgende woorde langs die korrekte definisie neer.

viering

seremonie

fees

Kolom A: Definisie	Kolom B
1. 'n geleentheid waar baie mense bymekaar kom om iets te vier, byvoorbeeld die einde van 'n seisoen	
2. 'n geleentheid wat 'n ritueel behels waartydens iets gewettig word, byvoorbeeld 'n huwelik	
3. 'n geleentheid waar 'n mens jou vreugde toon oor iets besonders wat gebeur het	

B Skryf langs die geleentheid in kolom A of dit 'n **viering**, **seremonie** of 'n **fees** is.

Kolom A	Kolom B
Nagmaal	
Meerderjarigwording van 'n Hindoe	
'n Hindoe-begrafnis	
Die doop van 'n baba	
'n Partytjie aan die einde van die oes-seisoen	
Barmitswa	
Oppikoppi	
Gradeplegtigheid	
Kaapse Klopse	
Parlementsopening	

Doen 'n taalspeletjie

Woordraaisel

Soek die woorde, waarvan die volgende die definisies is, in die onderstaande woordraaisel.

- 'n eksamen deurkom
- soos die tyd verbygaan
- uit die ou tyd
- wat op 'n perd ry
- stukkend breek deur dit hard te stamp
- maniere waarop goed in 'n spesifieke geloof gedoen word
- klein oorlogskip wat gewapen is
- vurig en vol energie

m	e	t	t	e	r	t	y	d	j
k	y	d	r	i	f	t	i	g	a
l	b	w	u	m	r	e	q	b	k
v	e	r	p	l	e	t	t	e	r
s	r	i	i	d	g	r	w	m	s
v	e	t	o	f	a	s	e	c	l
w	d	e	a	n	t	i	e	k	e
x	e	s	l	a	a	g	s	z	y

Brei jou woordeskat uit

A Homofone

Kies die korrekte homofoon om elke sin te voltooi.

1. Ons *vier/fier* elke jaar my ouma se verjaardag in 'n restaurant.
2. My *hard/hart* was baie seer by my oupa se begrafnis.
3. Na die seremonie *eed/eet* die familie saam.
4. 'n Volwasse man *moed/moet* sy eie besluite neem.
5. 'n Joodse seun moet 'n liefdadigheidsprojek *ly/lei* voor sy barmitswa.
6. Mense *reis/rys* na Knysna vir die Oesterfees.

B Homonieme

Maak 'n kort, verklarende sin met die homoniem van elk van die onderstreepte woorde in die sinne.

1. Oppikoppi word as een van die beste feeste beskou.
2. Ficksburg lewer die grootste hoeveelheid kersies in Suid-Afrika.
3. Daar is aktiwiteite wat in almal se smaak val.
4. In November word die kersies aan die takke ryp.
5. Ons kan nie wag tot die kersies ryp is nie.
6. Die Suid-Afrikaanse Vloot neem aan die fees deel deur met hul fregatte deur die Knysna Koppe te vaar.

Kreatiewe skryfwerk

Dialoog of dagboekinskrywing

Kies een van die volgende twee onderwerpe.

1. Lees weer die teksgedeelte oor **buitengewone huwelike** op bladsy 19.

Verbeel jou jy het 'n buitengewone huwelik bygewoon. Skryf 'n dialoog tussen jou en 'n maat waarin jy uitgevra word oor die seremonie en vertel wat jy beleef het.

OF

Skryf 'n dagboekinskrywing waarin jy vertel van 'n huwelikseremonie wat jy die dag bygewoon het.

2. Lees weer die teksgedeelte oor die **Knysna-oesterfees** op bladsy 37.

Jy en 'n maat beplan om die Oesterfees op Knysna by te woon. Skryf 'n dialoog tussen jou en jou maat waarin julle gesels oor die aktiwiteite waaraan julle graag by dié Fees sou wou deelneem.

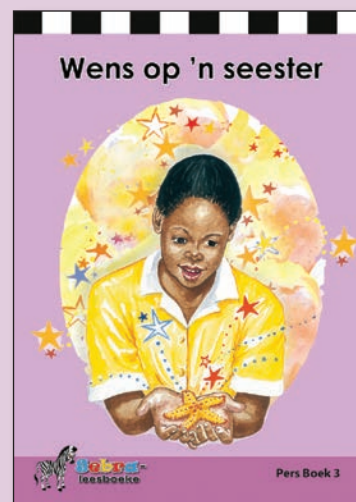
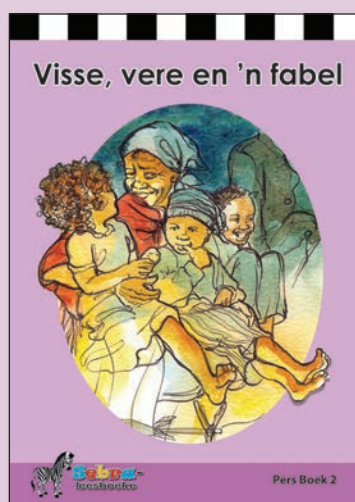
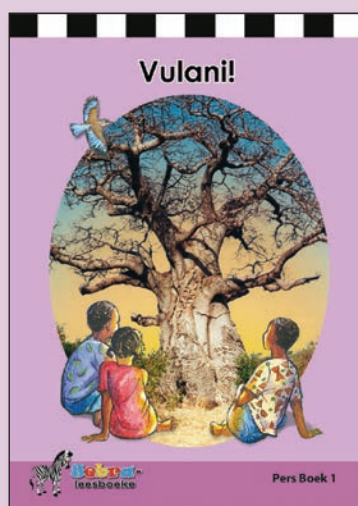
OF

Doen 'n dagboekinskrywing waarin jy vertel wat jy graag by die Oesterfees op Knysna sal wil doen.

Antwoorde vir die aktiwiteite oor die Pers-leesboeke

Pers Sebra-leesboeke

Boek 1: Vulani!

Aktiwiteit 1

Leerders werk in groepe om 'n boom te skep. Hulle skryf die voordele daarvan neer om die omgewing te bewaar en die nadele daarvan om dit te verwaarloos.

Boek 1: Vulani!

Aktiwiteit 2

Leerders skryf twee paragrawe.

Boek 1: Vulani!

Aktiwiteit 3

Leerders skep 'n feite-lêer oor die kremetartboom.

Boek 1: Vulani!

Aktiwiteit 4

Leerders beantwoord die vrae.

Boek 2: Visse, vere en 'n fabel

Aktiwiteit 1

Golf 1: dolfyne, haaie, seeskilpaaie

Golf 2: swem, hengel, boot-ry, seil

Golf 3: motorboot, passasierskip, waterponie, seiljag

Golf 4: seewier, koraalrif, eendemossels

Boek 2: Visse, vere en 'n fabel

Aktiwiteit 2

Leerders skep 'n dialoog en rolspel dit.

Boek 2: Visse, vere en 'n fabel

Aktiwiteit 3

wewer, papegaai, flamink, lewerik, aasvoël, vink, valk, volstruis, swawel

Boek 2: Visse, vere en 'n fabel

Aktiwiteit 4

visstok, vislyn, katrol, aas, hoek, sinker, mes

- Stel die visstok op met vislyn, sinker, dobbertjie, hoek en aas.
- Knoop die sinker of dobbertjie en hoek aan die vislyn vas.
- Maak die aas aan die hoek vas.
- Gooi jou lyn in die water.
- Wag vir die vis om te byt. Jy sal 'n sagte pluk voel en dan agterkom dat jou lyn styftrek.
- Ruk jou visstok agtertoe en op wanneer jy die sagte pluk voel.
- Trek die vis in deur die visstok vertikaal te hou en terselfdertyd in te katrol.

- Gebruik 'n net om die vis mee te gryp sodra hy naby genoeg is.
- Haal die hoek versigtig uit die vis se bek.
- Besluit of jy die vis gaan vrylaat en of jy dit gaan gaarmaak.

Boek 3: Wens op 'n seester

Aktiwiteit 1

Leerders ontwerp 'n vriendskapswapen.

Boek 3: Wens op 'n seester

Aktiwiteit 2

lelik
haat
nutteloos

vergifnis
hulp
vriende en familie

Boek 3: Wens op 'n seester

Aktiwiteit 3

Leerders neem deel aan 'n spanspeletjieprogram.

Boek 4: Ag nee, mnr. Uzzi!

Aktiwiteit 1

Begin	Middel (werkwoord)	Uitbreiding van die werkwoord
Mnr. Uzzi	was	onverantwoordelik.
Dr. Howna	help	sy pasiënte.
Koeie	voorsien	ons van suiwelprodukte.
Mnr. Prodos	het bekendgestaan	as 'n goeie onderhandelaar.
Die koei	wei	in die veld.
Alle diere	verdien	om beskerm te word.
Die motor-eienaar	eis	om vergoed te word vir die skade aan sy kar.
Mev. Uzzi	slaan	mnr. Uzzi met 'n pan.
Die buurvrou	kla	dat die koei haar tuin vernietig.

Basisvorm (stam): woord waaruit ander woorde gevorm kan word	Voorvoegsel (premorfeem): 'n lettergreep word voor aan die woord gevoeg Byvoorbeeld: on,- mis-, ver-	Agtervoegsel (postmorfeem): 'n lettergreep word agter aan die woord gevoeg Byvoorbeeld: -heid, -skap, -ing
veilig	onveilig	(on)veiligheid
verantwoordelik	onverantwoordelik	(on)verantwoordelikheid
vriendelik	onvriendelik	(on)vriendelikheid
beleef	onbeleef	beleefdheid
eerlik	oneerlik	(on)eerlikheid
waar	onwaar	(on)waarheid
handel	mishandel	(mis)handeling
brand	verbrand	verbranding
dek	bedek	(be)dekking
moedig	ontmoedig	moedigheid

Regte	Verantwoordelikhede
Ek mag 'n troeteldier hê.	Dit is my verantwoordelikheid om na my troeteldier te kyk.
Ek is geregtig op 'n werk.	Dit is my verantwoordelikheid om werk te soek en aansoek te doen vir 'n werk waarvoor ek opgelei is.
Ek mag nie uitgebuit word nie.	Dit is my verantwoordelikheid om my meederes en toepaslike instansies in te lig sodat hulle kan optree wanneer ek voel dat ek uitgebuit word.
Ek moet 'n bestaanbare loon verdien.	Dit is my verantwoordelikheid om 'n bestaanbare loon op 'n eerlike manier te verdien.
Ek is geregtig op privaatheid in my eie huis.	Dit is my verantwoordelikheid om seker te maak dat my gordyne toegetrek, my vensters toe en my deure gesluit is.

A

1. sakie
2. geharkte
3. sofa
4. anys
5. baklei

B

1. Mev. Uzzi se beskuit is baie **bros** en verkrummel maklik.
2. Mnr. Uzzi het **vier** mense kwaad gemaak, maar hy loop steeds **fier** en regop.
3. Mnr. Uzzi weet dit gaan baie **rande** kos om die motor reg te maak.
4. Mnr. Uzzi se gevoelens is **gekwets** deur mnr. Prodos se woorde.

C

Karakter: Mnr. Prodos

Byvoeglike naamwoorde: wys, kalm, behulpsaam, vriendelik, intelligent

Karakter: Mnr. Uzzi

Byvoeglike naamwoorde: onverantwoordelik, hardkoppig, selfsugtig, dwaas, kinderagtig, onverskillig

Leerders skryf 'n paragraaf om elke persoon te beskryf.

Woordeskat

1. viering
2. seremonie
3. fees

Kolom A	Kolom B
Nagmaal	seremonie
Meerderjarigwording van 'n Hindoe	fees
'n Hindoe-begrafnis	seremonie
Die doop van 'n baba	seremonie
Partytjie aan die einde van die oes-seisoen	viering
Barmitswa	seremonie
Oppikoppi	fees
Gradeplegtigheid	seremonie
Kaapse Klopse	fees
Parlementsopening	seremonie

Woordraaisel

m	e	t	t	e	r	t	y	d	j
k	y	d	r	i	f	t	i	g	a
l	b	w	u	m	r	e	q	b	k
v	e	r	p	l	e	t	t	e	r
s	r	i	i	d	g	r	w	m	s
v	e	t	o	f	a	s	e	c	l
w	d	e	a	n	t	i	e	k	e
x	e	s	l	a	a	g	s	z	y

Homofone

1. vier	2. hart	3. eet
4. moet	5. lei	6. reis

Homonieme

1. Die vuur het uitgebrand en daar is slegs as oor.
2. Daar is twaalf kersies op die verjaardagkoek.
3. My sussie val gereeld wanneer sy fiets ry.
4. Daar is baie takke van die ABC-bank in die dorp.
5. Die ryp lê dik op die gras vanmôre.
6. Moenie die deur klap wanneer jy dit toemaak nie.

Leerders skryf die dialoog of doen die dagboekinskrywing oor een van die onderwerpe.